

Lastensuojelun perintöohje

Sisältö

- 1 Lastensuojelu asiakkailta perittävä hoidonkorvaus
 - 1.1 Yleisiä periaatteita
 - 1.2 Päätöksenteko
 - 1.3 Sijoituspäätökset, joiden perusteella pitää tehdä päätös hoidonkorvauksesta
 - 1.4 Lapsen hoitopäivät hoidonkorvausta määrättäessä
 - 1.5 Hoidonkorvauksen laskuttaminen
 - 1.6 ProConsonassa olevat perintäpäätökset
- 2 Lapsen tuloista, korvauksista ja saamisista perittävä hoidonkorvaus
 - 2.1 Lapsilisän periminen lapsilisälaki 11 §
 - 2.2 Perhe-eläkkeen ja lapsen eläkkeen periminen
 - 2.3 Vanhemman työttömyyskorvauksen lapsikorotuksen periminen
 - 2.4 Alle 16 -vuotiaan vammaistuen ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuen periminen
 - 2.5 Nuoren kuntoutusrahan periminen
 - 2.6 Työkyvyttömyyseläke ja eläkettä saavan hoitotuki
 - 2.7 Kertakorvaukset (kokonaisuudessaan lapsen itsenäistymisvaroihin)
 - 2.8 Opintorahan periminen
 - 2.9 Lapsen omista ansiotuloista perittävä hoidon korvaus
- 3 Lapsen vanhemmilta perittävät lastensuojelun asiakasmaksut
 - 3.1 Vanhemmilta perittävä euromääräinen hoidonkorvaus
 - 3.2 Elatusapu = elatussopimus on voimassa
 - 3.3 Elatustuki
 - 3.4 Edunvalvojan sijaisen hakemine
- 4 Itsenäistymisvarat
- 5 Pakolaiskorvaukset ja niiden periminen
- 6 Kuntien väliset sijaishuollon ja jälkihuollon kustannukset

1 Lastensuojelun asiakkailta perittävä hoidonkorvaus

Lastensuojelulain (214/2007) 19 §:n mukaan lastensuojelusta tarjotusta palvelusta voidaan periä asiakasmaksuja siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992, asiakasmaksulaki) säädetään. Asiakasmaksulain säännöksiä täydentää asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992, asiakasmaksuasetus).

Asiakasmaksulain 1 §:n mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystalvveluista voidaan periä palvelun käyttäjältä maksu, jollei lailla toisin säädetä. Maksu voidaan periä henkilön maksukyvyyn mukaan.

Asiakasmaksulain 4 §:ssä säädetään maksuttomista sosiaalipalveluista, jotka ovat säännöksen mukaan lastensuojelulaissa tarkoitettu lasten ja nuorten avohuolto. Lastensuojelupalvelujen maksuttomuudesta on säädetty poikkeus asiakasmaksulain 7 §:n 1 momentissa. Tämän mukaan lastensuojelulain perusteella avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona lapselle annetusta perhehoidosta tai laitoshuollosta taikka asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi voidaan periä korvaus.

Lastensuojelun hoidonkorvaus voidaan periä:

- **perimällä korvaus lapsen tuloista, korvauksista tai saamisista esimerkiksi lapsilisä, vammaistuki, perhe-eläke**
- **perimällä elatusapu / elatustuki**
- **vahvistamalla vanhemmalle euromääräinen laskutettava asiakasmaksu**

1.1 Yleisiä periaatteita lastensuojelun hoidonkorvauksen perimisessä

Palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Hoidonkorvaus voidaan jättää perimättä ainoastaan poikkeustapauksissa. Päätös perimättä jättämisestä pitää aina tehdä.

Perintäpäätös tehdään sen kuukauden aikana, kun sijoitus alkaa.

Jos jälkihuollossa oleva yli 18 -vuotias nuori on sijoitettuna, hänen vanhemmiltaan ei voida periä korvausta. Vanhempi voi elatuskykynsä mukaisesti osallistua nuoren koulutuskustannuksiin.

Nuoren omista tuloista hoidonkorvausta voidaan edelleen periä.

Mikäli lapsi solmii avioliiton alaikäisenä huostaanoton aikana, avioliittolain 46 §:n mukainen elatusvastuuosuus on ensisijainen suhteessa lapsen elatuksesta annettuihin säännöksiin. Alaikäisen avioliittoa koskeva lakimuutos tuli voimaan 1.6.2019.

1.2 Päätöksenteko

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tekee päätökset hoidon korvauksen perinnästä.

Perintäpäättös tehdään tietyille ajalle ja se on tarkistettava säännöllisesti. Laskutettavat euromääräiset hoidon korvauspäätökset on uusittava vähintään kerran vuodessa. Myös tarkistuksesta on tehtävä päätös, vaikka perintä jatkuisi edelleen muuttumattomana. Perintäpäättös tarkistetaan myös aina vanhemman tilanteen muuttuessa.

Kaikesta perinnästä on tehtävä päätös ProConsonaan. Päätös pitää tehdä myös silloin, kun perintää ei toteuteta. Vanhemman pitää saada asiassa muutoksenhakukelpoinen päätös.

Perintäpäättös tehdään alkavaksi päätöskuukauden alusta ja se on tehtävä sen kuukauden aikana, kun sijoitus on alkanut. Perintäpäättöstä ei pääsääntöisesti voi tehdä takautuvasti, poikkeuksena lapsen perhe-eläke ja elatustuki.

1.3 Sijoituspäätökset, joiden perusteella tehdään päätös hoidonkorvauksesta

Aina, kun lapsi sijoitetaan yksin kodin ulkopuolelle, pitää tehdä päätös hoidonkorvauksesta.

Jos vanhempi ja lapsi sijoitetaan yhdessä laitoshuoltoon, myös vanhemman saamasta hoidosta voidaan periä maksu.

Kun hallinto-oikeus on päättänyt lapsen huostaanottamisesta ja sijaishuoltoon sijoittamisesta, päätös asiakasmaksusta on tehtävä huostaanottopäätöksen jälkeen kunnassa, vaikka asiassa olisikin jo tehty asiakasmaksua koskeva päätös esimerkiksi kiireelliseen sijoitukseen liittyen.

Kiireellinen sijoitus

Kiireellisen sijoituksen päätöksen yhteydessä tulee arvioida hoidon korvauksen perinnän tarkoituksenmukaisuus. Jos sijoitus näyttää lyhytaikaiselta (muutamasta päivästä kahteen viikkoon) ei perintäpäättöstä

lähtökohtaisesti tehdä. Perintäpäätökset pitää tehdä viimeistään, kun tehdään kiireellisen sijoituksen jatkopäätös / aloitetaan huostaanoton valmistelu.

Sijoitus avohuollon tukitoimena

Avohuollon sijoitusten perintäpäätökset pitää tehdä heti sijoituksen alettua. Avohuollon sijoituksen hoidonkorvauksen määrittelyssä tulee ottaa huomioon se, kuinka paljon lapsi on sijoituksen aikana kotonaan sekä se, kuinka paljon perhe huolehtii sijoituksen aikana lasta koskevista hankinnoista. Harkinnassa tulee huomioida se, kuinka pitkäaikaisesta sijoituksesta on kyse ja aiheutuuko vanhemmille sijoitusjaksosta muita kuluja.

Avohuollon sijoituksen tavoitteisiin saattaa kuulua vanhempien vastuuttaminen siten, että he huolehtivat merkittävän osan lapsen hoidosta ja vastaavat suurimmasta osasta lapsen hankinnoista. Hoidon korvauksen perimättä jättämisen perusteena voi esimerkiksi olla se, että perheellä säilyy oma koti. Taloudellisen tuen myöntämättä jättäminen saattaa perustua siihen, ettei avohuollon sijoituksesta peritä erillistä hoidonkorvausta.

Avohuollon sijoituksen perintään liittyy aina erityistä harkintaa, joten päätökset tulee perustella huolellisesti.

1.4 Lapsen hoitopäivät hoidonkorvausta määrättäessä

Kaikki laitoksessa ja perhehoidossa kirjoilla olopäivät ovat hoitopäiviä, koska vastuu on laitoksella tai toimintayksiköllä ja lapselle on jatkuvasti varattu siellä sijaishuolto paikka. Korvaus voidaan periä päätöksen mukaisesti esimerkiksi karkumatkan ajalta. Korvaus peritään sekä sijaishuoltoon tulo- että lähtöpäivältä.

1.5 Hoidonkorvauksen laskuttaminen

Euromääräisten hoidonkorvausten laskutus hoidetaan toimistopalveluissa.

Laskutus tapahtuu jälkikäteen = laskutetaan edellinen kuukausi. Mikäli asiakas ei maksa laskua määräajassa, hänelle lähetetään maksumuistutus.

Mikäli asiakas ei maksa laskua maksumuistutuksen jälkeenkään, perintä siirretään ulosottoon. Asiakasmaksulain 17 §:n perusteella määrätyt maksut voidaan periä ulosottoa ilman tuomiota tai päätöstä eli viranhaltijan tekemä asiakasmaksupäätös on suoraan ulosottokelpoinen.

Asiakkaan kanssa voidaan tarvittaessa tehdä maksusuunnitelma. Lopulta maksamattomat laskut siirtyvät kuitenkin ulosoton hoidettaviksi.

1.6 ProConsonassa olevat perintäpäätökset

Asiakasmaksupäätös hoidon korvauksen perinnästä

Jos päätös tehdään euromääräisestä laskutuksesta, päätöksestä pitää näkyä, ketä laskutetaan, millä ajalla ja mikä on laskutettava euromäärä.

Tätä päätöstä käytetään myös, kun tehdään päätös (peritään tai lopetetaan perintä) Kelan etuuksista, liittojen korvauksista, eläkkeistä ym. vastaavanlaisista etuuksista.

- päätöksen tiedoksiannon lisäksi kopio päätöksestä pitää toimittaa sosiaalityön toimistosihteerille laskutusta varten

Asiakasmaksupäätös hoidonkorvauksen perimättä jättämisestä

Tätä päätöstä käytetään, kun erittäin poikkeuksellisesti tehdään päätös, että mitään/ mistään ei peritä hoidonkorvausta taloudellisten tilanteen perusteella.

Asiakasmaksupäätös: laskutetusta hoidonkorvauksesta luopuminen

Tätä päätöstä käytetään, kun tehdään päätös jo laskutetusta hoidonkorvauksesta luopumisesta (=vanhemmalla on maksamattomia hoidonkorvauksia). Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä valmistelee päätöksen lastensuojelun johtavan sosiaalityöntekijän päätettäväksi.

Asiakasmaksupäätös hoidon korvauksen palauttamisesta

Pääsääntöisesti toimistosihteerin käytössä oleva päätös.

2 Lapsen tuloista, korvauksista ja saamisista perittävä hoidonkorvaus

Asiakasmaksulain 7 §:n 3 momentin mukaan, lastensuojelulaissa tarkoitettua perhehoidosta tai laitoshuollosta, taikka asumispalveluista aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi, voidaan periä kohtuulliseksi katsottava maksu, myös lapsen tai nuoren asiakasmaksulain 14 §:n mukaisista tuloista, korvauksista ja saamisista.

Asiakasmaksulain 14 §:n mukaan lapsen tuloilla tarkoitetaan eläkkeitä, elinkorkoja, elatusapua, avustuksia tai muita jatkuvia maksuja, tai kertakaikkisia tuloja, korvauksia tai saamia, jotka maksetaan siltä ajalta, jonka laitoshuolto tai perhehoito kestää.

Asiakasmaksulain 14 §:n mukaisilla tuloilla tarkoitetaan sellaisia tuloja, korvauksia tai saamia, jotka maksetaan lapselle, jolloin säännöksessä

tarkoitettut tulot ovat luonteeltaan lapsen hoitoon ja huoltoon tarkoitettuja ja ne maksetaan tätä tarkoitusta varten. Lapsen muita kuin 14 §:n mukaisia tuloja, kuten perintöä tai vastaavaa tuloa, tai saamista, ei voida käyttää annetun hoidon korvaamiseen.

2.1 Lapsilisän periminen lapsilisälaki 11 §

Lapsilisästä ei kerrytetä itsenäistymisvaroja.
Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan lapsen perhehoitaja (perhekodin vanhempi) hakee lapsilisän itselleen.
Kun lapsilisän perintä lopetetaan, Kela edellyttää vanhemmalta uutta hakemusta.
Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulee antaa vanhemmalle asiassa toimintaohjeet.

2.2 Perhe-eläkkeen ja lapsen eläkkeen periminen

Jos lapsen vanhempi on kuollut, lapsella on mahdollisesti oikeus eläkelaitoksen maksamaan perhe-eläkkeeseen monesta eläkelaitoksesta ja/ tai Kelasta.

2.3 Vanhemman työttömyyskorvauksen lapsikorotuksen periminen

Yleisin maksaja on Kela, mutta lapsikorotuksen voi saada myös työttömyyskassoista. Kelan lapsikorotuksen perinnässä on huomioitava, että jos elatustuki peritään Kelalta, niin elatusvelvolliselta ei voi samaan aikaan periä Kelan tai liiton lapsikorotusta, koska elatusvelvollisen lapsikorotuksella Kela kuittaa elatustukivelkaa.

2.4 Alle 16-vuotiaan vammaistuen ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuen periminen

Kun lapsi täyttää 16 vuotta, oikeus lapsen vammaistukeen loppuu. Tällöin lapsella voi olla oikeus 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen ja mahdollisuus nuoren kuntoutusrahan. Hakemus liitteineen kannattaa jättää Kelaan hyvissä ajoin jo ennen kuin lapsi täyttää 16 vuotta.

16 vuotta täyttäneen vammaistuen tarkoitus on helpottaa selviytymistä jokapäiväisessä elämässä, työssä ja opiskelussa. Vammaistukea maksetaan 16 vuotta täyttäneelle sairaalle tai vammaiselle henkilölle, jonka toimintakyky on heikentynyt vähintään vuoden ajan. Vammaistuki on porrastettu kolmeen

ryhmään rasituksen ja sidonnaisuuden määrän mukaan. Vammaistuki myönnetään määräaikaisesti. Määräajan päätyttyä Kelalta tulee kirjallinen pyyntö jatkohakemuksesta.

2.5 Nuoren kuntoutusrahan periminen

Kela maksaa 16 -19 -vuotiaalle nuorelle kuntoutusrahaa, jos hänen työkykynsä tai mahdollisuutensa valita ammatti ovat sairauden tai vamman vuoksi olennaisesti heikentyneet ja hän tarvitsee tehostettua toimintakyvyn arviointia ja kuntoutusta. Nuoren kuntoutusrahan tavoitteena on ammatillisen kuntoutumisen varmistaminen ja työllisyyden edistäminen. Nuoren kuntoutusrahan saaminen ei edellytä kuntoutuspäätöstä kuten kuntoutusraha yleensä. Saadaksesen kuntoutusrahaa nuorella tulee olla kotikunnassaan laadittu henkilökohtainen opiskelu- ja kuntoutumissuunnitelma.

2.6 Työkyvyttömyyseläke ja eläkettä saavan hoitotuki

Pitkäaikaisille työkyvyttömille 16-64 -vuotiaille saatetaan Kelan toimesta maksaa työkyvyttömyyseläkettä, jos sairaus pitkittyy. Kelan maksama työkyvyttömyyseläke alkaa yleensä noin vuoden kuluttua sairastumisesta. Eläkettä saavan hoitotuki on tarkoitettu tukemaan sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan kotona asumista ja siellä tapahtuvaa hoitoa. Eläkettä saavan hoitotukea voi saada täytettyään 16 vuotta.

2.7 Kertakorvaukset (talletetaan kokonaisuudessaan lapsen itsenäistymisvaroihin)

Kertakorvauksista kuten ryhmähenkivakuutukset ja muut vakuutuksen nojalla maksettavat korvaukset, perinnöt ja vahingonkorvaukset, ei peritä hoidonkorvausta, vaan kertakorvaus säästetään lapsen itsenäistymistä varten. Kertakorvauksen osalta sen suorittajalle esitetään, että korvauksen maksaja maksaa summan lapsen välitystilille. Mikäli tämä ei ole mahdollista esimerkiksi siksi, että huoltaja vastustaa, tulee lapselle hakea edunvalvoja varojen käyttöä varten. Lapsen tuloina ei oteta huomioon sellaisia tuloja, korvauksia tai saamisia, jotka maksetaan lapselle ja ovat luonteeltaan henkilökohtaisiksi katsottavia tuloja tai varoja, eivät lapsen elatukseen tai elämiseen tarkoitettuja tuloja tai varoja. Näitä ei voida periä hoidonkorvauksena. Tällaisia erinä ovat esimerkiksi tapaturmavakuutuksen perusteella maksetut pysyvän haitan

korvaukset ja perintönä saadut varat. Tällaisille tuloille haetaan tarvittaessa edunvalvoja.

2.8 Opintorahan periminen

Opintorahaa ei peritä hoidonkorvaukseksi.

2.9 Lapsen omista ansiotuloista perittävä hoidonkorvaus

Jos lapsi käy sijoituksen aikana työssä, maksu voidaan erittäin poikkeuksellisesti periä myös lapsen ansiotuloista. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä voi asiakassuunnitelmanneuvottelussa käydä keskustelua ja tehdä lapsen kanssa suunnitelmaa rahankäytöstä.

Jos kuitenkin lapsella on pysyvää työstä säännöllinen tulo, ei siis vain kesä- tai viikonlopputyö, ja lapsen ansiotulot ovat merkittävät, yli 1000€/kk/netto, tehdään hänelle hoidonkorvauksen perintäpäätös, joka on noin 20 % ansiotuloista.

3 Lapsen vanhemmilta perittävät lastensuojelun asiakasmaksut

Laki lapsen elatuksesta (704/1975):

”Lapsella on oikeus riittävään elatukseen ja vanhemmat vastaavat lapsen elatuksesta kykynsä mukaan.

Vanhempien elatuskykyä arvioitaessa otetaan huomioon heidän ikänsä, työkykynsä ja mahdollisuutensa osallistua ansiotyöhön, käytettävissä olevien varojen määrä sekä heidän lakiin perustuva muut elatusvastuunsa.

Vanhempien elatusvastuun laajuutta arvioitaessa otetaan huomioon myös lapsen kyky ja mahdollisuus itse vastata elatuksestaan sekä seikat, joiden johdosta vanhemmille ei aiheudu lapsen elatuksesta kustannuksia tai ne ovat vähäiset.

Vanhemmat vastaavat lapsen koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista myös sen jälkeen, kun lapsi on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, mikäli se harkitaan kohtuulliseksi. Tällöin otetaan erityisesti huomioon lapsen taipumukset, koulutuksen kestoaika, siitä aiheutuvien kustannusten määrä sekä lapsen mahdollisuudet koulutuksen päätyttyä itse vastata koulutuksestaan aiheutuneista kustannuksista.”

Maksu voidaan periä vanhemman maksukyvyn mukaan ja se saa määrältään olla enintään elatustukilain (589/2008) 3 luvun perusteella määräytyvän elatusavun suuruinen.

3.1 Vanhemmilta perittävä euromääräinen hoidonkorvaus

Vanhempien tulosta perittävä euromääräinen hoidonkorvaus on aina **ensisijainen** asiakasmaksu. Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulee lapsen sijoituksen yhteydessä selvittää asiakasmaksun määräämisen mahdollisuus.

Yhdessä asuville vanhemmille määritellään asiakasmaksu kummankin vanhemman nettotulojen perusteella. Kummankin vanhemman elatuskyky/maksukyky arvioidaan yksilöllisesti ja kummallekin tehdään oma muutoksenhakukelpoinen päätös.

Mikäli vanhemman maksama elatusapu peritään hoidonkorvauksena, ei erillistä asiakasmaksu määrätä samalle vanhemmalle. Perintäpäätös tehdään myös sille vanhemmalle, joka ei ole veloitettu maksamaan elatusapua.

Oheisesta linkistä pääsee suoraan laskuriin, jota voi hyödyntää hoidonkorvauksena perittävän asiakasmaksun määrittämisessä.

<http://www.sosiaalikallega.fi/virtu.fi/laskurit/elatusapulaskuri>

Tietojen saaminen asiakasmaksun määräämiseksi

Sosiaalihuollon asiakaslain 12 §:n mukaan asiakkaan on annettava sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle ne tiedot, joita tarvitaan sosiaalihuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa. Näin ollen lähtökohtana on, että vanhempi itse toimittaa lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän pyynnöstä vaadittavat maksun määrittämiseen tarvittavat tiedot, kuten tiedot tuloista ja menoista sekä tilitiedot.

Mikäli vanhempi ei toimita pyydettyjä tietoja, tulotiedot voidaan tutkia Tulorekisteristä.

3.2 Elatusapu = elatussopimus on voimassa

Elatusapu on maksu, jota perheestä lähtenyt vanhempi on velvollinen maksamaan lapselle tai puolisolle tapauksesta riippuen. Velvoite ja määrä perustuvat lastenvalvojan vahvistamaan elatussopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen.

Asiakasmaksulain 7 §:n 2 momentin mukaan kunta voi maksua vahvistamatta periä ja nostaa lapselle elatusavut siltä ajalta, jolloin lapsi saa perhehoitoa tai

laitoshuoltoa, taikka asumispalveluja, sekä käyttää ne perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi.

Säännös koskee sellaisia tilanteita, joissa lapsen toinen vanhempi tai molemmat vanhemmat on määrätty lastenvalvojan vahvistamalla sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä maksamaan lapsesta elatusapua.

Perintäoikeus elatusvelvolliselta syntyy suoran asiakasmaksulain perusteella.

Vahvistetut elatusavut peritään aina hoidonkorvauksena, eikä niiden perinnässä käytetä harkintaa.

Vahvistettuja elatusapuja korotetaan vuosittain vahvistetun indeksikorotuksen mukaisessa suhteessa.

Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulee lapsen sijoituksen yhteydessä selvittää lapsen mahdollinen elatusavun määrä ja se, onko lapselle vahvistettu elatusapu joko lastenvalvojan vahvistamalla sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä. Lastenvalvoja antaa pyydettyä lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle kopion elatussopimuksesta.

Vahvistetun elatussopimuksen perusteella lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tekee erillisen päätöksen elatusavun perinnästä laskuttamalla. Mikäli lapselle vahvistettu elatusapu on suurempi kuin 0 €, mutta vähemmän kuin vuosittain vahvistetun elatustuen määrä (**vuonna 2020 167,01 €/kk**), elatusavun ja elatustuen erotuksen voi hakea Kelalta, joten sen osalta tehdään elatustuen perintäpäätös.

Sekä elatusavun että elatustuen (erotustuki) perintäpäätökset voivat olla samassa perintäpäätöksessä.

Kelan elatustukea voidaan maksaa kummankin vanhemman osalta, jos sopimukset on tehty kummallekin vanhemmalle.

Kun lapsi sijoitetaan, vanhemmat eivät voi allekirjoittaa lapsen elatussopimusta keskenään, vaan lapselle tarvitaan edunvalvojan sijainen.

3.3 Elatustuki

Elatustuki on Kelan maksama etuus, kun lapsi ei saa elatusta elatusvelvolliselta tai jos elatusapu on pienempi kuin elatustuki.

Elatustukea voidaan maksaa myös, jos elatusvelvollista vanhempaa ei ole, isyyttä ei ole vahvistettu.

Elatustuki voidaan hakea takautuvasti kolmen kuukauden ajalta, alkamispäivä kuukauden 1. päivästä.

Elatustuen voi hakea kunnalle hoidonkorvaukseksi silloin, kun se on jo maksussa Kelassa. Samoin elatustuen voi hakea myös niissä tilanteissa, kun sitä ei ole aiemmin haettu lapselle, vaikka elatustuen saamisen edellytykset olisivatkin olleet olemassa.

Elatustuen perinnästä hoidonkorvaukseksi päättää lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijän tulee selvittää sijoituksen yhteydessä, maksetaanko lapselle elatustukea. Mikäli sitä ei makseta, lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulee selvittää, olisiko lapsella oikeus elatustukeen.

3.4 Edunvalvojan sijaisen hakeminen

Kun lapsi sijoitetaan, vanhemmat eivät voi allekirjoittaa lapsen elatussopimuksia keskenään. Lapselle on haettava edunvalvojan sijainen. Tähän saa apua lastenvalvojalta 30.4.2021 saakka.

1.5.2021 alkaen voimassa oleva ohje valmistuu myöhemmin.

4 Itsenäistymisvarat

Lastensuojelulain 77 §:n mukaan, kun lapsi on sijoitettu kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena, huostaanotettuna tai jälkihuoltona, kunnan on varattava lapsen ja nuoren itsenäistymistä varten kalenterikuukausittain määrä, joka vastaa vähintään 40 % hänen 14 §:ssä tarkoitetuista tuloistaan, korvauksistaan tai saamisistaan. Määrää laskettaessa lapsilisää ei oteta huomioon.

Itsenäistymisvaroja kertyy lapselle maksettavasta elatustuesta.

Lastensuojelulain 77§:n 2 momentissa säädetään lisäksi tilanteesta, jossa kodin ulkopuolelle sijoitetulla lapsella ei ole asiakasmaksulaisissa tarkoitettuja tuloja, korvauksia tai saamisia, taikka ne ovat riittämättömät. Tällaisessa tilanteessa kunnan on tuettava lasta tai nuorta asumiseen, koulutukseen ja muuhun itsenäistymiseen liittyvissä menoissa tarpeelliseen suuruusilla itsenäistymisvaroilla.

Itsenäistymisvarojen maksaminen

Lastensuojelulain 77 §:n 3 momentin mukaan sosiaalihuollosta vastaavalla toimielimellä on oikeus päättää itsenäistymisvarojen maksamisen ajankohdasta. Itsenäistymisvarat on tarkoitettu muun muassa oman kodin perustamiseen ja autokouluun. Nuorella olevia itsenäistymisvaroja ei saa käyttää toimeentulotukinormin mukaisiin menoihin, kuten vuokraan ja ruokaan.

Itsenäistymisvarat on annettava lapselle tai itsenäistymisvaiheessa olevalle nuorelle jälkihuollon päättyessä, tai hänen itsenäistymisensä tukemiseen tai turvaamiseen liittyvästä erityisestä syystä, viimeistään hänen täyttäessään 25 vuotta. Itsenäistymisvarojen pois maksaminen voi olla ajankohtaista aiemminkin.

Selvitys itsenäistymisvarojen maksamisesta

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on annettava selvitys itsenäistymisvarojen kertymisestä ja maksamisesta sijoituksen päätyttyä ja huoltajan, edunvalvojan tai 15 -vuotiaan lapsen sitä pyytäessä, myös sijoituksen aikana. Tiedot antaa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä.

5 Pakolaiskorvaukset ja niiden periminen

Valtioneuvoston päätöksen 512/ 1999 (valtioneuvoston päätös pakolaisista ja eräistä muista maahanmuuttajista sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta) 5 §:n mukaan pakolaisista aiheutuvista sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista voidaan hakea korvausta valtion varoista.

Äänekoskella korvausten perinnästä vastaa sosiaalityön toimistosihteeri.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja muut lastensuojelun sekä sosiaalihuollon työntekijät ovat velvollisia kirjaamaan laskutukseen oikeuttavat kustannukset ja käytetyn työajan erillisen ohjeen mukaisesti.

6 Kuntien väliset sijaishuollon ja jälkihuollon kustannukset

Lapsen sijais- ja jälkihuollon kustannuksista vastaa se kunta, missä huostaanoton ja sijaishuollon tarve on syntynyt.

Kun lastensuojelun asiakasperhe muuttaa toisesta kunnasta tai lapsen lastensuojelun asiakkuus Äänekoskella alkaa kuuden kuukauden kuluessa kuntaan muuttamisesta, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tilaa kaikki

lapsen asiakirjat edellisestä kotikunnasta, jollei niitä ole aikaisemmin toimitettu.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja lastensuojelun johtava sosiaalityöntekijä arvioivat lapsen lastensuojelun tukitoimien tarvetta myös asiakasasiakirjojen perusteella.

Mikäli arvioidaan, että lapsen sijoituksen kustannuksista on vastuussa jokin muu kunta, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja muut lastensuojelun sekä sosiaalihuollon työntekijät ovat velvollisia kirjaamaan laskutukseen oikeuttavat kustannukset ja käytetyn työajan erillisen ohjeen mukaisesti.